

۱۵۶۴۹۳۴

دستور العمل

نحوه احیای ایندهای زیبای شناسانهی پروژههای عمرانی موجود در شهر تهران

مؤلفه: شرکت مهندسی مشاور ديارگاه سپهر
ویراستار علمی: دکتر مهدی حجت

صفحه آرای و طراحی جلد: معاونت علم و فناوری
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۲۸۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

چاپ: داخل کتاب

شابک: ۹۷۸ ۶۰۰ ۷۹۲۸ ۹۸ ۱

نامنه: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران

مرکز ملی اسناد و کتابخانه ملی شهر تهران

کتابه چاپ: چاپ محفوظات

نماینده: تهران: خیابان شهید بهمن، پل روس، خیابان شهید اکبری، بسی خیابان شهید افشار، شماره ۵۲، گنجینه

۱۶۶۴۹۳۴۹۸

آدرس: تهران: خیابان شهید بهمن، پل روس، خیابان شهید اکبری، بسی خیابان شهید افشار، شماره ۵۲، گنجینه

ویراستار علمی: دکتر مهدی حجت و استفاده از مطالب آن صرفاً با ذکر مآخذ بلامانع می باشد.

عنوان و نام پدیدآور : دستورالعمل نحوه احیای ارزش‌های بنبایی : اساسانه پروژه‌های عمرانی موجود در شهر تهران/مولف شرکت مهندسين مشاور ديارگاه شهر : ريزاستار علمي مهدي حجت.

مشخصات نشر : تهران : شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ريزی شهر تهران، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهري : ۶۳ ص.

شابک : ۹۸-۹۸-۷۹۲۸-۶۰۰-۹۷۸-۲۸۰۰۰ ريال

وضعيت فهرست نویسی : فييا

موضوع : زیباسازی شهری -- ایران -- تهران

موضوع : Urban beautification -- Iran -- Tehran

شناسه افزوده : شرکت مهندسين مشاور ديارگاه شهر

شناسه افزوده : شهرداری تهران. مرکز مطالعات و برنامه ريزی شهر تهران

شناسه افزوده : Tehran Municipality. Tehran Urban Planning and Research Center

رده بندی کنگره : NA۹۰۵۲/د۵ ۱۳۹۶

رده بندی ديوبی : ۷۳۹/۰۹۵۵۱۲۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۳۵۹۳

سخن نخست

بزرگراه‌ها، تونل‌ها و پل‌های درون‌شهری در نگاه نخست سازه‌هایی هستند که برای پاسخگویی به نیازهای کارکردی ترابری و ترافیک شهری ساخته می‌شوند. نابراین در فرایند تولید، شکل‌گیری (تعریف، برنامه‌ریزی، طراحی، ساخت) و بهره‌برداری از آن‌ها تنها به جنبه‌های کارکردی و فنی از منظر ترابری شهری توجه می‌شود. بدیهی است متخصصانی که این فرایند را هدایت و اجرا می‌کنند، مهندسان و برنامه‌ریزانی هستند که در حوزه‌های فنی مهندسی سازه، ترافیک، حمل‌ونقل، مهندسی برق و تأسیسات و رشته‌های فنی دیگر، تحصیل کرده و تربیت شده‌اند. اما از لحظه‌ای که یکی از این سازه‌ها افتتاح شده و به اصطلاح مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، به بخشی از مکان و جهان زندگی مردم تبدیل می‌شود. این بدین معناست که دیگر نمی‌توان به بزرگراه، پل و تونل تنها به عنوان یک سازه کارکردی حمل‌ونقل نگریست، بلکه بزرگراه، پل و تونل در مکان و جهان زندگی، به عنوانی مختلف به لحاظ کارکردی و نمادین به وسیله مردم درک شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد. این وجوه هویتی جدید که هر بزرگراه، پل و تونل (یا عنصر دیگر شهری) در جهان زندگی شهری به دست می‌آورد با وجوه فرهنگی، تاریخی و اجتماعی زندگی شهری پیوند خورده است. در این هنگام دیگر بزرگراه، پل و تونل تنها سازه‌های ترابری نیستند بلکه به عنوان مکان زندگی، عناصر اجتماعی زندگی شهری هستند که وجه کارکردی و نمادین فرهنگی و تاریخی پیدا می‌کنند؛ مردم از آن‌ها به شیوه‌های مختلف استفاده می‌کنند، مکان‌هایی را همراه و هم‌نشین با آن‌ها می‌شناسند و نسل به نسل به خاطر می‌سپارند. وجه اجتماعی این پدیده‌های شهری که به وسیله مردم فهمیده و به کار گرفته می‌شود، محملی است که معنای این پدیده‌های شهری را در فرایندی مداوم، همواره می‌سازد، بازتولید و آشکار می‌کند. زیبایی

مفهومی است که با این معناها هم‌نشینی و قرابت دارد. آشکار و بدیهی است که جای عالمان و دانایان علوم انسانی، هنر و معماری در فرایند تولید و بهره‌برداری از این بدیده‌های شهری خالی است و نازیبایی چهره شهر ما، تهران نیز زائیده این جایی خالی است. پژوهش بررسی نحوه احیای ارزش‌های زیبایی‌شناسانه پروژه‌های عمرانی شهری (بزرگراه، پل و تونل)، نخستین قدم برای پر کردن این جای خالی است.

از این رو، این کتاب مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران به‌منظور ایجاد رویکرد هماهنگ با جامعه و متناسب با هویت شهر تهران، نسبت به مقوله‌ی زیبایی‌شناسی شهری، در طراحان، مشاوران و کارفرمایان تهیه و تنظیم شده و در نگارش آن، سعی بر آن است تا از همکاری بهترین متخصصین کشور در این زمینه استفاده شود. با این وجود خالی از اشکال و بی‌نیاز از اصلاح و تغییر نیست؛ لذا از شما مخاطب محترم دعوت می‌شود در صورت داشتن هرگونه نظر یا پیشنهادی آن را با این مرکز مطرح فرمایید تا در آینده شاهد ارائه نسخه‌های کامل‌تری از این کتابچه باشیم.

بابک نگاهدار

رئیس مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

فهرست مطالب

۱- زیبایی شناسی پروژه های عمرانی شهری (بزرگراه، پل، تونل)	۷
۱-۱- مفهوم ظرفیت های زیبایی شناسانه	۹
۱-۲- بزرگراه درون شهری (تحلیل پدیدارشناختی و شاخص های زیبایی شناختی)	۱۲
۱-۲-۱- تحلیل پدیدارشناختی بزرگراه:	۲
۱-۲-۲- عناصر ساختاری تجربه بزرگراه در تحلیل پدیدارشناختی	۱۵
۱-۲-۳- ریه زیباشناختی بزرگراه	۱۷
۱-۴- ظرفیت های زیبایی شناسانه بزرگراه	۲۱
۱-۳-۱- راه های درون شهری (تحلیل پدیدارشناختی و شاخص های زیبایی شناختی)	۲۲
۱-۳-۱-۱- تحلیل پدیدارشناختی پل	۲۲
۱-۳-۲- عناصر و اجزای تجربه پل در تحلیل پدیدار شناختی	۲۴
۱-۳-۳- تجربه زیباشناختی پل	۲۶
۱-۴-۳- ظرفیت های زیبایی شناسانه پل	۲۸
۱-۴-۱- تونل های درون شهری (تحلیل پدیدارشناختی و شاخص های زیبایی شناختی)	۲۹
۱-۴-۱-۱- تحلیل پدیدارشناختی تونل	۲۹
۱-۴-۲- عناصر و اجزای تونل در تحلیل پدیدار شناختی	۳۱
۱-۴-۳- تجربه زیباشناختی تونل	۳۳
۱-۴-۴- ظرفیت های زیبایی شناسانه تونل ها	۳۴
۲- دستورکارها و راهکارهای عمومی برای فرایند طراحی، بررسی و رسیدن به دستورکارهای جزئی برای هرگونه از آثار عمرانی (بزرگراه و تونل)	۳۷
۱-۲- مقدمه	۳۹
۲-۲- دستورالعمل ها و راهکارهای زیباشناختی عمومی بزرگراه ها	۴۰
۳-۲- دستورالعمل ها و راهکارهای زیباشناختی عمومی پل ها	۴۷
۴-۲- دستورالعمل ها و راهکارهای زیباشناختی عمومی تونل ها	۵۳

فهرست تصاویر

تصویر ۱- مدل تجربه درونی بزرگراه	۱۷
----------------------------------	----